

PREȘEDINTE

Declarația Academiei Române privind unitatea limbii române

Academia Română a luat act, cu îngrijorare, de noile încercări de a introduce în uzul oficial, în Republica Moldova și în alte regiuni vecine locuite de români, noțiunea inexistentă de „limbă moldovenească“, susținută odinioară de propaganda sovietică și reluată, astăzi, de către anumite cercuri interesate politic.

Limba română, de mai bine de două secole încoace, este studiată sistematic de către lingviștii români și străini, care au stabilit exact statutul și rolul său. Limba română este cea mai răsăriteană limbă romanică, are patru dialecte și mai multe graiuri. Dialectele limbii române sunt cel daco-român, cel aromân (macedoromân), cel meglenoromân și cel istroromân. Baza limbii române este formată din dialectul daco-român, singurul vorbit la nordul Dunării, și care este, pentru marea parte a opiniei publice, limba română propriu-zisă. Graiurile limbii române nord-dunărene sunt numeroase, expresive, bogate în regionalisme: graiul ardelenesc (transilvănean), bănățean, bihorean (crișean), maramureșean, moldovean, muntean, oltean etc. Graiul moldovean (moldovenesc) este acela vorbit între Carpați, la vest, Nistru (pe alocuri și dincolo de Nistru), la est, Ceremuș, la nord și Milcov, Dunăre și Gurile Dunării, la sud. Prutul nu reprezintă o graniță lingvistică sau dialectală și, în consecință, limba vorbită de o parte și de alta a acestui râu este aceeași, anume limba română. Graiurile limbii române asigură unitatea limbii și sunt inteligibile tuturor românilor. Limba literară, născută din secolul al XVI-lea încoace, este limba standard care se învață în școală și care subliniază – în România, în Republica Moldova și oriunde în afara acestor state – patrimoniul lingvistic comun. Graiul moldovenesc nu se opune în niciun fel unității limbii române, așa cum noțiunile de moldovean și de român nu se contrapun, ci se completează. Oltenii, maramureșenii, bănățenii etc. sunt, în același timp, și români, așa cum majoritatea moldovenilor sunt moldoveni și români concomitent. La fel, bavarezii sunt germani, toscanii sunt italieni și normanzii sunt francezi deopotrivă. Mai mult, chiar dacă Elveția este stat, nu există vreo limbă elvețiană inventată din motive politice. Austria are o statalitate veche și recunoscută, dar limba studiată în școlile austriece nu este austriaca, ci germana. Nici limba franceză studiată în Belgia nu se cheamă belgiană.

Învățații moldoveni, de la Miron Costin și Dimitrie Cantemir până la Mihai Eminescu și Alexandru Philippide, au folosit constant noțiunea de limbă română și

nu pe cea de „limbă moldovenească“. Cei mai importanți teoreticieni ai numelor de român (românesc) și România au fost moldovenii. Patria, pentru Eminescu, nu era Moldova, ci România, fapt pentru care a scris: „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie!“.

Este adevărat că astăzi există statul, recunoscut în plan internațional, Republica Moldova, dar limba majorității populației sale este limba română, exprimată în frumosul grai moldovenesc. Istoria și realitatea nu pot urmări decât criteriul adevărului omenește posibil, iar acest adevăr vorbește clar și fără echivoc despre limba română, vorbită și scrisă cu alfabet latin pe ambele maluri ale Prutului. Noțiunea de „limbă moldovenească“, dincolo de inexistența realității pe care tinde să o denumească, intră în contradicție cu întreaga istorie culturală a regiunilor răsăritene ale spațiului locuit de români și amenință să excludă din zestrea spirituală a ramurii răsăritene a poporului român pe cei mai mari scriitori ai săi, care s-au considerat invariabil români și care au scris exclusiv în limba română.

A promova ideea unei limbi „moldovenești“, distincte de cea română, nu este numai o denaturare a unei realități culturale și identitare documentată în toate sintezele lingvistice, istorice și literare, ci și o manipulare ideologică pe care comunitatea internațională nu o va accepta niciodată. Limba unui popor e parte definitorie a identității sale; de aceea, instrumentalizarea ei ideologică prin politici lingvistice tendențioase nu poate modifica o realitate care se sprijină pe o tradiție de secole și mai ales nu poate anula o identitate pe care românii din Republica Moldova o simt ca definitorie: aceea a apartenenței la spațiul lingvistic și cultural românesc.

Drept consecință, Academia Română sprijină necondiționat poziția Academiei de Științe a Republicii Moldova, a institutelor sale de profil, privitoare la statutul limbii române ca limbă istorică și oficială a statului.

În lumina acestor considerente, Academia Română solicită expres autorităților Republicii Moldova să păstreze în uz oficial noțiunile corecte și consacrate de „limba română“ și de „istoria românilor“, ca fiind singurele valabile pentru denominarea realităților pe care le cuprind.

Biroul Prezidiului Academiei Române

Acad. Ioan-Aurel Pop – Președintele Academiei Române

Acad. Bogdan Simionescu – Vicepreședinte al Academiei Române

Acad. Victor Spinei – Vicepreședinte al Academiei Române

Acad. Răzvan Theodoreșcu – Vicepreședinte al Academiei Române

Acad. Victor Voicu – Vicepreședinte al Academiei Române

Acad. Ioan Dumitrache – Secretar General al Academiei Române

București, 30 ianuarie 2020